

İSLÂM BÂDET

Memduh ÇELMELİ

3.1. İslam'da İbadetin Kapsamı

❑ **İbadet:** boyun eğme, alçak gönüllülük, itaat, kulluk, tapma ve tapınma anlamlarına gelir. Terim olarak ise insanın Allah'a (cc) saygısını, sevgisini ve itaatini göstermek, O'nun hoşnutluğunu kazanmak niyetiyle ortaya koyduğu belirli tutum ve davranışlardır.

İnsana Allah tarafından yükümlülükler verilmesi. Allah'ın, çaba gerektiren bir fiili yapmak ya da terk etmekle kulunu yükümlü tutması, sorumlu tutması demektir.

Teklif

İslam'da İbadetin Genel Anlamı

- ❑ İbadet, Müslümanın Allah'a duyduğu saygının ve sevginin sonucu olarak O'nun rızasına uygun davranma çabasını ve bu şekilde yapılan iradi davranışları ifade eder. İnsanın Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için ortaya koyduğu her güzel fiil, duygu ve düşünce ibadet olarak nitelendirilir.
- ❑ Dürüstlük, yardımseverlik, adalet, merhamet gibi ahlaki davranışlar genel anlamda ibadet kapsamındadır.

İslam'da İbadetin Özel Anlamı

- ❑ Mükellefin Allah'a saygı duymasını ve boyun eğmesini simgeleyen, Allah'ın emrettiği ve Resulünün açıkladığı görevlerdir.
- ❑ Namaz, oruç, zekât, hac ve kurban gibi İslam'ın temel ibadetlerinin yanı sıra itikaf, dua, Kur'an-ı Kerim okuma, başkalarına iyilik yapma, hayırda ve infakta bulunma en çok bilinen ibadet örnekleridir."

❑ Kur'an'da, insanın yaratılış gayesinin ibadet olduğu bildirilir. İbadetin temel amacı, kişinin yaratılış gayesini yerine getirmesini sağlamaktır. İbadetler vesilesiyle Allah'a (cc) olan itaat ve bağlılık ifade edilirken dünya ve ahiret mutluluğunun kazanılması, manevi gelişimin sağlanması, ahlaki değerlere uygun bir yaşam sürerek erdemli bir toplumun oluşturulması amaçlanır.

الله

- ❑ **Mükellef;** akli dengesi yerinde, ergenlik çağına ulaşmış, dinin emir ve yasaklarından sorumlu kişilere denir.
- ❑ Bu kişiler hem bedenen hem de ruhen yeterli bir olgunluğa erişmiş olduğundan ibadetle sorumlu kabul edilir.
- ❑ İnsan özgür bir iradeye sahiptir böylece yaptıklarının doğuracağı sonuçlardan da sorumlu olur.

- ❑ Allah insanı en güzel şekilde yaratmış, kâinattaki her şeyi onun hizmetine sunmuş, ona aklını ve iradesini kullanma gibi kabiliyeti bahşetmiştir. Allah, insandan sadece kendisine kulluk etmesini istemiştir.
- ❑ Allah'a kul olmak, O'nun istediği doğrultuda yaşamaktır. Hz. Peygamber ibadetin, Allah'ın kulları üzerindeki hakkı olduğunu bildirir. İnsan, Allah'a şükür ve sorumluluk bilinciyle yaşamalıdır.

3.1. İbadetlerin İlkeleri

Kur'an'a ve Sünnete Uygunluk

İbadetlerin Allah'ın bildirdiği ve Resulü'nün öğrettiği şekilde yapılması gerekir. Kur'an, İslam'ın temel kaynağıdır ve Yüce Allah'ın kelimidir. Sünnet ise Hz. Peygamber'in yaşamı, sözleri ve davranışlarını ifade eder. Hz. Peygamber, Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara iletmış ve bunlara uygun yaşayarak örnek olmuştur. İbadetlerin doğru bir şekilde yapılması için Hz. Peygamberin sünnetine ihtiyaç duyulur.

İbadette niyet yalnızca Allah'a (cc) kulluk etmek ve O'nun emrini yerine getirmek olmalıdır. Bu, İslam'ın özünü oluşturan tevhit inancının temelidir.

"Ameller niyetlere göredir..." (Hadis)

"Doğrusu münafıklar, Allah'ı aldatmaya çalışırlar. Oysa Allah, onlara aldatmanın ne olduğunu gösterecektir.

Onlar namaza tembel tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı pek az anarlar." (Ayet)

Niyet

ihlas

İhlas: Samimiyet, içtenlik ve sadakat anlamlarındadır.

Kişinin yalnızca Allah'a kulluk etmesi ve ibadetlerini sadece O'nun rızasını kazanmak için yapmasıdır.

"Halbuki onlara, dini sadece Allah'a has kılıp hakka yönelen

kimseler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru dindir." (Ayet)

"Allah ancak samimiyetle sadece kendisi için ve rızası gözetilerek yapılan ameli kabul eder." (Hadis)

İbadette Aşırılık

Kendi ibadetlerini azımsayarak biri sürekli namaz kılmaya, diğeri sürekli oruç tutmaya, üçüncüsü de evlenmemeye karar veren kişilere Hz. Peygamber, ben bazen oruç tutar, bazen tutmam. Namaz kılarım, uyurum, evlenirim. Kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir!" buyurarak uyarmıştır.

Süreklilik

İbadetlerde süreklilik, kişinin dinî sorumluluklarını düzenli ve istikrarlı bir şekilde yerine getirmesidir. İbadetlere istikrarlı bir şekilde devam etmek, Allah'a (cc) olan bağlılığın güçlenmesini ve ahlaki değerlerin pekişmesini sağlar. Kişinin yaşamında disiplin, düzen ve sorumluluk duygusunun gelişmesine katkıda bulunur. Peygamber'e, "Allah'ın en çok sevdiği amel hangisidir?" diye sorulduğunda "Az da olsa devamlı olanıdır." buyurmuştur.

İtidal, aşırılıklardan kaçmak, adaletli, ölçülü ve dengeli olmaktır. İslam'da, hayatın her alanında ölçülü ve dengeli olmak tavsiye edilir. Hz. Peygamber dünya işlerine aşırı bağlanmayı reddettiği gibi din ve ibadette aşırılıkları da yasaklamıştır. "Her şeyin bir coşkunluğu olduğu gibi her coşkunluğun da bir durgunluğu vardır. Şayet bu iki hâli yaşayan kimse itidalli olup orta yolu takip edebilirse onun (kurtuluşa ereceğini) umarım. Fakat (bunları samimiyetten uzak yapıp da) parmakla gösterilecek hâle gelirse onu (salih kimselerden) saymayın!" (Hadis)

İtidal

3.2. İslam'da Temel İbadetler

- ❑ İbadet denilince akla ilk olarak namaz, oruç, hac, zekât ve kurban gibi İslam'ın temel ibadetleri gelir. Bu ibadetlerin yerine getirilmesi Kur'an'da emredilmiştir. Ayrıntıları Hz. Muhammed (sav) tarafından öğretilmiştir.
- ❑ Yapılması zorunlu olan ibadetler, hükümleri bakımından farz ve vacip olarak nitelendirilir.

Namaz

Farz

Tekbir ile başlayıp selam ile son bulan, Hz. Peygamber'in yapıp öğrettiği bir ibadettir.

Oruç

Farz

İbadet niyetiyle imsakla, güneşin batışına kadar yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durulan bir ibadettir.

Zekât

Farz

Dinen zengin sayılan Müslümanın her yıl malı ve parasının belli bir miktarını ibadet niyetiyle Kur'an'da belirtilen kişilere vermesidir.

Hac

Farz

İmkânı olan Müslümanın zilhicce ayında ihram giyerek, Arafat'ta vakfe yaparak ve Kâbe'yi tavaf ederek yaptıkları ibadettir.

Kurban

Vacip

Dinen belirlenmiş niteliklere sahip bir hayvanı Kurban bayramında ibadet niyetiyle usulüne uygun bir biçimde kesme ibadettir

“Namazı kılın, zekâtı verin. Rükû edenlerle birlikte siz de rükû edin.” (Ayet)

“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı.” (Ayet)

“İnsanları hacca çağır; yürüyerek veya binekler üstünde uzak yollardan sana gelsinler.” (Ayet)

“O hâlde, Rabbin için namaz kıl, kurban kes.” (Ayet)

Hz. Peygamber'e, “Amellerin en faziletlisi hangisidir?” diye sorulunca o, “Vaktinde kılınan namazdır.” cevabını vermiştir.

Hz. Peygamber: “İslam **beş esas** üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahitlik etmek, namazı dosdoğru kılma, zekât vermek, haccetmek ve ramazan orucunu tutmak.”

❑ **Sünnet:** Farz ve vacibin dışında Hz. Peygamber'in yapmış olduğu ibadetlere **sünnet** ibadetler denir. Beş vakit namazların sünnetleri, teravih namazı sünnet ibadetlere örnektir.

❑ **Nafile İbadetler:** Sevap kazanmak için yapılan farz ve vacip dışındaki tüm ibadetler nafile ibadettir. Nafile ibadet kişiyi Allah'a yakınlaştırır, O'na bağlılığını güçlendirir.

3.2. İslam'da Temel İbadetler: Gusül-Abdest-Teyemmüm

❑ Akıllı ve ergenlik çağına gelmiş her Müslümanın bazı özel durumlarda gusül alması gerekir.

“... Eğer cünüp iseniz iyice yıkanarak temizlenin...” (Mâide, 6)

Gusül Abdesti (Farzı üçtür)

1- Ağız yıkamak

2- Burnu yıkamak

3- Bütün vücudu yıkamak

- ❑ **Cünüplük (Cenâbet):** Ergenliğe ulaşmış kimsenin, bazı ibadetleri yapmasına engel mânevî kirlilik hali.
- ❑ **Hayız:** Ergenlik çağına giren bayanların gusül abdesti almasını gerektirecek her ay yaşadıkları durum.
- ❑ **Nifas:** Kadınlarda doğum sonrasında gusül abdesti almayı gerektirecek durum.

Hz. Muhammed (s.a.v); «Nehirden abdest alsanız da suyu israf etmeyin» uyarısında bulunmuştur.

⚠ Hiçbir namaz, abdestsiz kılınmaz!

- ❑ **Teyemmüm:** Su bulunmadığı ve ya suyun kullanılmasının (hastalık-soğuk) mümkün olmadığı durumlarda, abdest ve ya gusül yerine geçmesi için yapılan manevi temizliktir.
- ❑ Teyemmüm → **Toprak, kum, çakıl, taş, kil** gibi toprak cinsinden bir şeyle yapılır.

❑ Hiç bir namaz abdestsiz kılınmaz.

“Ey iman edenler! Namaz kılmaya kalkacağınız zaman **yüzlerinizi**, dirseklere kadar **ellerinizi** yıkayın; **başlarınızı mesh** edin, **ayaklarınızı** da topuklarınıza kadar yıkayın...” (Mâide, 6)

Abdestin Alınışı

1- Niyet edilir. Euzü-Besmele çekilir.

2- Eller bileklere kadar yıkanır.

3- Üç kere ağza su verilir.

4- Üç kere buruna su verilir.

5- **Yüzün tamamı yıkanır. (Farz)**

6- **Sağ ve sol kol dirseğe kadar yıkanır. (Farz)**

7- **Sağ elin içiyle baş mesh edilir. (Farz)**

8- Kulakların içi ve dışı mesh edilir.

9- İki elin dışı ile boyun mesh edilir.

10- **Önce sağ, sonra sol ayaklar yıkanır. (Farz)**

- ❌ Gaz çıkarmak (Yellenmek) ❌ Kan-irin çıkması
- ❌ Ağız dolusu kusmak ❌ Uyumak-Bayılmak
- ❌ Tuvaletini yapmak ❌ Namazda başkası işitecek kadar gülmek

Abdesttin Farzları

Memduh ÇELMELİ

**Günde beş defa yıkanan kişide kir kalmaz.
Hem maddi hem manevi temizliktir her namaz.**

**O, ibadetlere hazırlıktır, o olmazsa namaz olmaz.
Unutmayın sakın, hiçbir namaz abdestsiz kılınmaz.**

**Dört şartı var, önce yüzümüzü yıkarız,
Sonra kolumuz hem de dirseğe kadar çıkarız.**

**Ardından elimizle başımız meshedilir,
Öyle her yeri değil sadece dörtte bir.**

**Son olarak ayaklar yıkanmalıdır,
Abdest için bu dördü mutlaka yapılmalıdır.**

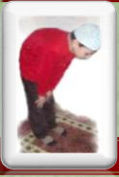
3.2. İslam'da Temel İbadetler: Namazın Kılınışı

Iftitah Tekbiri (Başlama Tekbiri): Allahuekber (Allah en büyüktür.) Kibleye dönülür. Namaz edilir. Erkekler; ellerini kulak hizasına, kadınlar ise omuz hizasına kaldırır. "Allahüekber" diye namaza başlanır. Bu tekbire başlama tekbiri anlamında iftitah tekbiri adı verilir.

Kiyam- Kiraat: Ayakta, Subhaneke+Fatiha+Kur'an'dan sure veya ayetler okunmasıdır. Kiyam: Ayakta durmaktır. Erkekler, sağ elleriyle sol bileklerini kavrayarak göbek hizasında tutar. Kadınlar ise sağ ellerini sol ellerinin üzerine koyarak göğüs üstünde tutar.

Rükû: Eğilerek eller diz kapaklarına konur 3 defa "sübhâne rabbiye'l-azîm" (Büyük Rabbim her türlü eksiklikten uzaktır.) denir. Rükûdan sonra, "semiallahü li-men hamideh" (Allah kendisine hamdedenleri duyar.) denilerek kalkılır ve ayakta "rabbenâ leke'l-ğamd" (Rabbimiz hamt senin içindir.) denir.

Secde: "Allahüekber" denilerek secde edilir. Secdede 3 kez "Sübhânerabbiye'l a'lâ" denir. "Allahüekber" denilerek oturulur ve tekrar "Allahüekber" denilerek ikinci secde yapılır. Secdelerden sonra ikinci rekât için ayağa kalkılır. İkinci rekâta Sübhaneke duası hariç birinci rekat, oturuşa kadar aynı şekilde tekrarlanır. (Sübhâne rabbiye'l-a'lâ: Yüce Rabbim her türlü eksiklikten uzaktır.)

Oturuş: Son oturuşa Kâde-i ahîre adı verilir. Son oturuşta, Tahiyat, Allahümme salli, Allahümme barik ve Rabbena duaları sırasıyla okunur.

Selam: Son oturuşta yüz; önce sağa, sonra sola çevrilirken her iki tarafa da "Esselâmu aleyküm ve rahmetullah" denir. Böylece iki rekâtlık namaz tamamlanmış olur. (Esselâmu aleyküm ve rahmetullah: Allah'ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun.)

4 rekatlı farz namazda: 1. oturuşta Tahiyat duasından sonra Allahuekber denilerek ayağa kalkılır. Ayakta 3. ve 4. rekâtlarda sadece Besmele ve Fatiha okunur. (Sünnet namazda Fatiha ve bir sure okunur) Rükû ve secdelerden sonra son oturuşta Tahiyat-Salli-barik-Rabbena duaları okunur ve selam verilir.

NAMAZIN FARZLARI

DIŞINDAKİ FARZLAR
(HAZIRLIK ŐARTLARI)

6

Hadesten taharet, ibadet için abdest almaktır,
Necasetten taharet, namaz için temiz olmaktır.

Setr-i avret, örtmektir örtülmesi gereken yerini,
İstikbali kible, Kabe'ye doğru döndürmektir bedeni.

Vakit tamamsa artık namaza durulur,
Niyette mutlaka Allah'ın rızası bulunur.

Memduh ÇELMELİ

6

İÇİNDEKİ FARZLAR
(KILINIŐ ŐARTLARI)

“Allahu Ekber” diyerek alınır **Tekbir**,
Kıyam, ayakta durmak demektir.

Kıraatte Fatiha ve bir sure daha okunur,
Rkda eğilerek, eller dizlere dokunur.

Secde, kulun Allah'a en yakın olduğu zamandır,
Kâde-i ahire, son oturuş artık namaz tamamdır.

Memduh ÇELMELİ

NAMAZ ÇEŞİTLERİ ve REKÂTLARI

FARZ NAMAZLAR

- SABAH
- İKİNDİ
- YATSI
- CENAZE NAMAZI (Farz-ı Kifaye)
- ÖĞLE
- AKŞAM
- CUMA

VACİP NAMAZLAR

- VİTİR NAMAZI
- RAMAZAN BAYRAMI NAMAZI
- KURBAN BAYRAMI NAMAZI

NAFİLE NAMAZLAR

- 5 VAKİT NAMAZIN SÜNNETLERİ
- TAHİYYATÜL MESCİT
- TERAVİH
- EVVABİN
- TEHECCÜT
- KUŞLUK

NAMAZLAR ve REKATLARI	SÜNNET	FARZ	SON SÜNNET	VACİP	TOPLAM
SABAH	2	2			4
ÖĞLE	4	4	2		10
İKİNDİ	4	4			8
AKŞAM		3	2		5
YATSI	4	4	2		10
CUMA	4	2	4		10
VİTİR	Yatsı namazından sonra kılınır			3	3
BAYRAM	Ramazan ve Kurban Bayramında kılınır			2	2
TERAVİH	20	Ramazan'da Yatsıdan sonra kılınır			20
CENAZE	Ayakta kılınır. Ruku secde yok				

Nafile namaz, sünnet namazlardır. Revatip: Hz. Muhammed'in düzenli yaptığı (5 vakit namazın sünnetleri) Reg'ib: Hz. Muhammed'in bazen yaptığı ibadetler.

5 vakit namaz ve Cuma, Farz-ı Ayın'dır. Yani kişi mutlaka kendisi yerine getirmelidir.

Cuma ve Bayram namazları mutlaka cemaatle kılınmalıdır.

Cenaze namazı, Farz-ı Kifaye'dir. Bir kişinin kılmasıyla diğerlerinden sorumluluk kalkar.

Teravih, ülkemizde 20 rekat olarak yaygınlık kazanmıştır. Tek başına, evde de kılınabilir.

- Ezan → Bildirme, duyurma, ilan etme anlamlarındadır. Namaza davet için okunur.
- Ezan, **Medine**'de okunmaya başlanmıştır.
- Ezan okuyan kişiye **müezzin** denir.
- İlk müezzin **Bilal-i Habeşî**'dir.

4)) Allâhü ekber	Allah en büyüktür.
2)) Eşhedü en lâ ilâhe ilallâh	Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur.
2)) Eşhedü enne Muhammeden Resûlullah	Şahitlik ederim ki Muhammed Allah'ın elçisidir.
2)) Hayye ale's-salâh	Haydin namaza!
2)) Hayye ale'l-felâh	Haydin kurtuluşa!
2)) Allâhü ekber	Allah en büyüktür.
1)) Lâ ilâhe ilallâh	Allah'tan başka ilah yoktur.

• Sabah ezanında "Hayye ale'l-felâh" dedikten sonra iki defa, "es-Salâtü hayrun mine'nnevm" denir. Bu ifade, "Namaz uykudan hayırlıdır." manasına gelmektedir.

• Ezan hem namaza hem İslâm'a davet niteliğindedir. Çünkü ezanda Allah'ın birliği (Tevhit), Hz. Muhammed'in peygamberliği ilan edilmektedir.

- 5 vakit namaz ve Cuma namazı için ezan okunur.
- Cenaze, vitir, bayram, teravîh namazları için ayrıca ezan okunmaz.

- **Kamet**; Farz namazlarının öncesinde okunur.
- Kamet, genel olarak ezanla aynıdır. Ancak kamette "Hayye ale'l-felâh." ifadesinden sonra iki kez, "**Namaz başladı.**" anlamına gelen, "**Kad kâmeti's- salâh.**" sözü söylenir.
- Kamet okumak sünnettir.
- Namazın farzından sonra namazın bitişine kadar okunan «**Tesbih duaları**» vardır.

• "Allahumme entesselamu ve minkesselam, tebarekte ya zel celali vel ikram. (Farzın sonunda)
(Namaz tamamlanınca ise şu dualar okunur.)

- "Alâ Rasulina salavat."
- "Subhanallahi vel hamdu lillahi ve la ilahe illellahu vallahu ekber. Ve la havle ve la kuvvete illa billahil aliyyil azim. (Ayet el-Kürsi okunur.)
- "Ve huvel aliyyul azîmizül celâli subhanellah." (33 Subhanallah)
- «Alâ dînil İslâmi dâime nil hamdulillah.» (33 Elhamdulillah)
- "Rabbil âlemîne teâlâ şânuhu Allahu ekber. " (33 Allahu Ekber)
- "Lâ ilâhe illâllahu vahdehû lâ şerike leh. Lehu'l-mulku ve lehu'l-hamdu ve huve alâ kulli şey'in kadîr"

3.2. İslam'da Temel İbadetler: Farz-Vacip-Sünnet- Mendup

Mükellef: Dinin emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından kaçınmakla sorumlu tutulan kimsedir.

✓ Farz 😊

- ❖ Belirlenmiş, kesinleştirilmiş şey, pay, nasip. Dinin, **kesinlikle yapılması gereken** iş ve davranışlardır. Farzı terk eden günaha girer, inkar eden ise dinden çıkar. **Farz 2 çeşittir:**
- ❖ **Farz-ı ayn** → Kişinin kendisinin yapması gereken farz. Beş vakit namaz, Oruç, Zekât, Hac gibi.
- ❖ **Farz-ı kifâye** → Bazılarının yapmasıyla diğerlerinin üzerinden sorumluluğu kalkan davranışlar. Kimse yapmazsa bütün Müslümanlar sorumlu olur. Cenaze namazı-İlimle meşgul olmak, iyiliği emredip kötülükten sakındırmak, Kur'an-ı ezberlemek, toplum için zaruri meslekleri icra etmek. Kimse yerine getirmemezse herkes bundan sorumlu sayılır.

✓ Vâcip 😊

- ❖ Yapılması gerekli, zorunlu olan anlamındadır. Dinin ise yapılması farz kadar olmasa da yapılması gereken dinî hükümlerdir. Fıtır sadakası (Fitre), vitir ve bayram namazları ile kurban kesmek gibi.
- ❖ Yerine getirmeyen kişi günah işlemiş olur. Ancak farzdan farklı olarak, vacibi inkâr eden dinden çıkmaz.

✓ Sünnet 😊

- ❖ Sözlükte: Yol, âdet, gidişat, huy, karakter, tavır, davranış. Dinî olarak Hz. Peygamber'in farz ve vacip dışında yaptığı veya yapılmasını tavsiye ettiği davranışlardır.
- ❖ **Sünnet-i müekkede** → Hz. Peygamberin devamlı yapıp, **çok az terk ettiği** iş ve ibadetlerdir. Sabah namazının sünneti, öğlenin ilk ve son sünnetleri, namazları cemaatle kılmak, ezan, kamet, selamlaşmak, diş temizliği gibi.
- ❖ **Sünnet-i gayr-i müekkede** → Hz. Peygamberin **bazen yapıp bazen terk ettiği** davranış ve ibadetlerdir. İkinci ve yatsının ilk sünnetleri gibi. Yapan sevap kazanır, terk edenler ise kınanmaz.

✓ Mendup 😊

- ❑ **Sözlükte:** İstenen, arzulanan, kendisine çağrılan şey. **Yapılması zorunlu olmayan fakat övülen güzel tutum ve davranışlardır.** Misafire ikram, Kuşluk ve teheccüd gibi nafil namazlar, Ramazan dışında tutulan nafil oruç gibi. Mendup yerine **Müstehap** da denir.

✓ Mübah 😐

- ❑ **Sözlükte:** Açığa çıkan, açıklanan, serbest bırakılan. **Dinen:** Kişinin **yapıp yapmamakta serbest** bırakıldığı fiillerdir. Helal ve caiz kavramlarıyla birlikte kullanılır. Yenilmesi, içilmesi, yapılması yasaklanmamış olan şeyler mübah, helâl ve caizdir.

✗ Mekruh 😡

- ❑ **Dinen:** Haram olmadığı halde **istenmeyen, hoş görülmemeyen** söz ve davranışlardır. Haram kadar kesin ve bağlayıcı delillere dayanmaz. Ancak bu durum, mekruhun işlenebileceği anlamına da gelmez.

İbadetlerin Yapılış Şekilleri

- **Mal ile yapılan ibadetler:** Nekât, kurban, sadaka, infak...
- **Beden ile yapılan ibadetler:** Namaz, oruç, sadaka, itikâf...
- **Hem mal hem beden ile yapılan:** Hac, sadaka, kurban...

3.3. İnsan ve İbadet

❑ İslam'da ibadetlerin her biri insanı farklı açılardan eğitir ve olgunlaştırır. İnsanların Allah'a (cc) ibadet etmeye ihtiyacı vardır. Kişinin inancı, bu inanca bağlı değerleri ve ibadetleri hayatına bir amaç ve anlam kazandırır.

❑ İbadet insanın yaratıcısıyla ve insanlarla ilişkisini düzene koyar, zihinsel ve ruhsal sağlığını korur, iç dünyası ve çevresiyle denge ve uyum sağlamasına yardımcı olur.

❑ İbadet, kişinin ahlakını geliştirir ve olgunlaştırır. Kişi; sabır, disiplin, merhamet, empati ve sorumluluk gibi özelliklerle donanır. İbadet eden kişi kibir duygusundan uzak olur.

❑ İbadetleri samimiyet ve sürekli yapan kişide **takva** (Allah'a duyulan sevgiyle O'nun razı olmayacağı her hâl ve durumdan sakınmak) ve **tevazu** (alçakgönüllü ve kibirden uzak olmak) oluşur.

❑ Allah'ın verdiği nimetlerin farkında olarak daima şükreder. İbadetlerine ihlasla devam eden insan ihsana (Allah'ı görüyor gibi O'na ibadet etmek) ulaşır. İnsan, Allah'ı göremese de Allah herkesi, her şeyi en güzel şekilde görmektedir.

“... Şunu iyi bilin ki kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.” (Ayet)

Namaz

Namaz, kişinin manevi gelişimine katkıda bulunur, disiplin kazandırır. Cemaatle kılınan namaz toplum dayanışmasına katkı sağlar.

Oruç

Oruç, şeytana ve nefse direnerek, Sabır ve öz kontrolü geliştirir. Yoksullarla empati fırsatı sunar. Toplumsal birliğe katkı sunar.

Zekât

Zekât; toplumsal adaleti sağlar, zengin ile fakir arasında köprü kurar, yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik eder.

Hac

Kişi, Kâbe'yi ve kutsal mekânları ziyaret eder. Hac, birlik ve beraberliği güçlendirir. Müslümanların eşitliğini ve kardeşliğini vurgular. Müslümanların birbirleriyle tanışıp kaynaşmasına vesile olur.

Kurban

Kurban, kişiyi Allah'a yakınlaştırır, cimrilikten arındırır paylaşma ve yardımlaşmaya yöneltir.

“Kıyamet günü kulun ilk hesaba çekileceği amel farz namazıdır...” (Hadis)

“(Ey Muhammed!) Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak (olan namaz) elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı bilir.” (Ankebut 29/45)

“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla eremezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir.” (Al-i İmran 3/92)

“(Allah'ım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.” (Fatiha 1/5)

“İnsanın başına bir sıkıntı geldi mi Rabbine yönelip O'na yalvarır; sonra Rabbi ona katından bir nimet verince, daha önce yalvardığını unutarak yolundan saptırmak için Allah'a eşler koşmaya kalkar...” (Zümer 39/8)

Bizi **DİN**lemeye devam ediniz.

Memduh ÇELMELİ